

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 479/2022 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen ympäristöluvista ja asian selvittämisestä hallinto-oikeudessa

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Leena Meren /ps näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 479/2022 vp:

Tulisiko melutasojen ohjearvoja täsmentää ja korostaa mittausten merkitystä ympäristölupahakemuksen arviointiperusteena, jotta luvanhakijan olisi helpompi ennakoida mittausten merkitystä asian lopputuloksen kannalta?

Mihin toimiin asianomainen ministeri ryhtyy, jotta katselmuksen toimitamista koskevaa säännöstä muutetaan siten, että katselmuksella toimitetaan asianomaisen pyynnöstä, mikäli se ei ole asian lopputuloksen kannalta selvästi tarpeetonta?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Melutasojen ohjearvoja koskevan kysymyksen osalta totean, että substanssilainsäädäntö kuuluu ympäristöministeriölle. Koska kysymys melutason ohjearvoista ympäristöluvituksessa on esitetty samassa yhteydessä kuin kysymys mahdollisen lainsäädäntömuutoksentarpeesta hallintoprosessilakiin, vastaan kirjalliseen kysymykseen myös tältä osin.

Ympäristöluvituksessa yleensä käytettävät melutasojen ohjearvot perustuvat valtioneuvoston päätökseen 993/1992 melutason ohjearvoista. Päätöstä sovelletaan sen 1 §:n 1 momentin mukaan meluhaittojen ehkäisemiseksi ja ympäristön viihtyisyyden turvaamiseksi maankäytön, liikenteen ja rakentamisen suunnittelussa sekä rakentamisen lupamenettelyissä. Valtioneuvoston ohjearvopäätöksen soveltamisalasta on sen 1 §:n 2 momentissa rajattu pois ampuma- ja moottoriurheiluratojen aiheuttama melu.

Moottoriurheiluratoja ovat eri lajien ratoja sisältävät moottoriurheilukeskukset, karting-, motocross-, rallycross- ja supermotoradat. Rata-ajossa kiihdytykset ja moottorin kierrosnopeuden nopeat vaihtelut synnyttävät suuritaajuisia ja kapeakaistaista ääntä, joka on muuta rakennetun ympäristön melua häiritsevämpää.

Moottoriurheiluratojen toiminnoista aiheutuu muusta ympäristömelusta eroavia, melun häiritsevyyttä lisääviä äänen erityispiirteitä. Radat sijoittuvat eri tavoin suhteessa melulle alttiisiin kohteisiin. Rata-ajon meluhaittaa ei ole mahdollista arvioida ainoastaan yleisen melutason ohjearvon perusteella, koska moottoriurheiluratojen aiheuttama melu on ominaisuuksiltaan erilaista kuin esimerkiksi liikenteen ja rakentamisen toimintojen aiheuttama melu. Moottoriurheiluradat ovat myös keskenään niin erilaisia, ettei ole pidetty tarkoituksenmukaisena säätää erikseen moottoriurheiluratoja koskevia melun ohjearvoja.

Ympäristölupamenettelyssä meluhaittavaikutusten arviointi pohjautuu ohjeistuksen ja standardien mukaisesti suoritettuihin melumittauksiin, joita arvioidaan melutasojen ohjearvoa koskevaa päätöstä mahdollisuuksien mukaan mukaillen. Hakemuksessa on oltava riittävät tiedot eri äänitasoista, tulosten luotettavuudesta tai muista vastaavista haitan arviointiin vaikuttavista seikoista. Arvioinnissa toiminnasta aiheutuvan melun keskiäänistasot ovat lähtökohta haittaa arvioitaessa. Tarkastelussa otetaan lisäksi huomioon melun enimmäisäänitaso, lähialueiden käyttötarkoitus, toiminnan etäisyys häiriintyviin kohteisiin, toiminnan ajankohta sekä melun torjumiseksi tehdyt tai suunnitellut toimenpiteet. Myös melutason ohjearvoista annetun valtioneuvoston päätöksen 4 §:n mukaan mittaus- ja laskentatulosta korjataan lisäämällä siihen 5 dB ennen sen vertaamista ohjearvoihin, jos melu on luonteeltaan iskumaista tai kapeakaistaista. Mittausepävarmuutena pidetään vakiintuneesti ± 5 dB.

Melun arviointiin liittyy luvitettavasta toiminnasta ja sen ympäristöstä johtuvia yksilöllisiä tekijöitä, jotka on pyritty ottamaan huomioon mahdollisimman kattavasti melutasojen ohjearvoa koskevassa päätöksessä ja sen soveltamisalan rajaamisessa. Oikeuskäytäntö melutasojen huomioon ottamisesta on melko vakiintunutta, samoin kuin ohjeistus ja standardit, joiden mukaan lupahakemusten liitteenä olevat melumittaukset suositellaan tehtäväksi. Ohjearvojen täsmentämiselle tai mittauksen merkityksen korostamiselle ympäristölupahakemuksen arviointiperusteena ei ole edellä lausuttu huomioon ottaen tarvetta.

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 48 §:ssä säädetään katselmuksen järjestämisestä. Pykälän mukaan hallintotuomioistuimella voi järjestää asian selvittämiseksi katselmuksen. Pykälässä ei ole säännelty, millä edellytyksillä hallintotuomioistuin on velvollinen katselmuksen järjestämään asianosaisen sitä vaatiessa.

Syynä tähän on se, että asia käsitellään hallintotuomioistuimessa pääsääntöisesti kirjallisesti oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 36 §:n mukaisesti. Hallintotuomioistuimella on kuitenkin lain 37 §:ssä ilmaistu velvollisuus huolehtia siitä, että asia tulee selvitettyksi. Velvollisuus pitää sisällään muun ohella sen, että hallintotuomioistuimen on hankittava oma-aloitteisesti selvitystä siinä laajuudessa kuin käsittelyn tasapuolisuus, oikeudenmukaisuus ja asian laatu sitä vaativat.

Näin ollen, vaikka oikeudenkäynnin osapuolilla ei olekaan lakiin perustuvaa oikeutta katselmukseen, on hallintotuomioistuimen kuitenkin järjestettävä katselmus sellaisessa tilanteessa, jossa se on asian selvittämiseksi tarpeen.

Katselmusta koskevasta 48 §:ssä ei myöskään aseteta hallintotuomioistuimelle perusteluvelvollisuutta ratkaisulle, mikäli katselmusta ei asianosaisen pyynnöstä huolimatta järjestetä. Kuitenkin lain 86 §:ssä säädetään päätöksen sisällöstä siten, että päätöksestä on käytävä ilmi pykälän 1 momentin 4 kohdan mukaan osapuolten vaatimukset ja tarpeellisilta osiltaan niiden perustelut sekä 6 kohdan mukaan ratkaisu perusteluineen. Lain 87 §:n mukaan hallintotuomioistuimen on perusteltava päätöksensä. Perusteluista on ilmentävä sovelletut lainkohdat sekä se, mitkä seikat ja selvitykset ovat vaikuttaneet ratkaisuun ja mihin oikeudelliseen päättelyyn ratkaisu perustuu.

Näin ollen myös katselmuksen järjestämistä koskevan vaatimuksen hylkääminen on perusteltava hallintotuomioistuimen ratkaisussa oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 86 ja 87 §:n nojalla.

Edellä lausuttu huomioon ottaen katselmusta koskevan säännöksen muuttamiselle ei ole tarvetta.

Helsingissä 19.10.2022

Oikeusministeri Anna-Maja Henriksson